

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dăru la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poștă în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci; — numerii singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se plătesc pe serie sau linia, cu litere merute garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a trei câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului Observatoriului în Sibiu.

Nr. 53.

Sibiu, 4/16 Iuliu 1879.

Anul II.

Grecii și Romani.

Subt acestu titlu a publicat cunoscutul filoroman d. Vegezzi Ruscalla un articolu pe care ne simțim îndemnați alu reproduce chiar la loculu acesta, recomandându-lu deosebitei atențiuni a cetitorilor noștri.

Éta coprinsulu acelu articolu, asia precum ilu aflam tradusu în „Binele publicu” din Bucuresci:

„S'a formatu de curendu la Rom'a unu comitatu filo-elenicu, compus din senatori și deputati, cu unu indoitu scopu, unulu immediatu și altulu mai departatu, adeca: de a obține că ministrulu Depretis se sustina pe langa marile poteri cererea guvernului grecu în privinți'a noiei sale fruntarii orientale, după spiritulu tractatului dela Berlin; și apoi de a provoca sprijinulu morali alu Italiei pentru Elenii după continentu și de prin insule că ei se se pōta constitui în natiune una și independente.

Acestu comitatu în scurtu timp dobandi multe adesiuni, căci numele Greciei antice esercita unu puternicu fascinu asupra mintilor italiene, și acēsta nu trebe se mire pe nimeni, considerandu că în invetiamentulu secundariu și universitariu ocupa unu bunu locu studiulu limbei, literaturii și istoriei Greciei antice, astfelu că numele lui Sofocle, Xenofonte și Platon, cari traira înaintea erei vulgare, sunt mai populare de cătu acelea ale lui Alfieri, Botto și Gioberti, contiporanii noștri.

Eu, care multi ani am luptatu mereu pentru principiulu nationalității, séu că se me esprimu cu unu cuventu grecescu, alu etnocratiei, laudă fōrte scopulu ce si-a propus comitatu filo-elenicu, de si prevedu multe obstacole ce se voru opune împlinirii lui din caus'a putinei buneivointie ce arata Engliter'a și Russi'a și prin urmare și Germani'a, catra Eleni; dar' o alta natiune, după parerea mea are dreptulu la o asemenea, déca nu și mai mare simpatie din partea Italianilor, care ne e mai de aprōpe ruda și care a facutu că și Greci'a trei secole parte din imperiulu Otomanu.

Acēsta tiēra e Romani'a.

Câteva confruntari ce voiu face repede și fara ordine, speru că voru poté a ve demonstrá dreptatea tēsei mele.

Originea comuna preistorica a Grecilor și a Latinilor fu demonstrata prin pacientele cercetari comparative ale limbistilor, printre cari primul

este nemuritoriulu Bopp; dar' dela epoc'a istorica în dilele nōstre, Grecii, Latini și descendentii lor Italianii, remasera afini, e adeveratu, déra devenira natiuni distincte. Nu totu astfelu se intempla cu Romanii; ei descind din legiunile aduse de Traianu în Daci'a spre a o repoporá cătra începutulu celui de alu douilea secolu alu erei crestine, ei, cu tōte invasiunile barbare conservara latinitatea idiomei lor, de si în trecerea dela fiinti'a sintetice la fiinti'a analitice suferira ôre-cari alteratiuni diferite de acelea ce le incerca italianulu în aceeasi transformare.

Ori-cine a facutu ceva studiu de psihologia scie ce parte are în constituirea caracterului nationalu limb'a, și pentru acēsta caracterulu Romanilor mai multu se apropia de acela alu Italianilor de cătu de alu Grecilor, pentru că e asemenea care induce la relatiuni intelctuale mai întime între aceste douē popōra, pe candu cu Grecii, relatiunile nōstre, fiindu teritoriulu lor aprōpe de alu nostru, sunt de natura materiale.

Déca Grecii se potu laudá că au fostu aceia cari ne au adusu civilisatiunea europēna prin poterea mintii daruita lor de natura, Romanii potu la rendulu lor a se mandri de a fi respinsu, cu mari sacrificii de averi și de ômeni, mulsumanii peste Dunare și de a'i fi opritu prin urmare că se nu coprindă Poloni'a și Germani'a orientale, dandu astfelu esemplu Ungurilor de a se asociá la acea mare întreprindere care salva Europ'a centrale de barbari'a fanatismului și a ignorantiei, pe care ordele turcesci le aduceau cu sine.

Romanii aretara tutudeauna mare afectiune cătra Italiani, și candu la congresulu din Berlin comitele Corti nu protesta viguros în contra retrocedarii Basarabiei cătra Russi'a și în contra in-punerii indigenarii Evreilor venit turme nenumerate în Moldov'a; pressa periodica a Romaniei se areta fōrte mahnita, déra nu isi schimba limbagiulu amicalu la adress'a nōstra; nu totu asia facura Elenii asupra presupunerii nedrepte că ministeriulu italianu nu ar prea fi favorabilu pretențiunilor lor, ei întrebuintiara atunci cătra noi unu limbagiu aprōpe injurios, și ministrulu Depretis în audienti'a acordata comitatului filelenicu se planse că de unu nemeritatu ultragiu.

Candu parlamentulu italianu se stabili în Rom'a, parlamentulu Romaniei se grabi de a'i tramite o

felicitare oficiale; după câte sciu eu, celu din Aten'a nu a facutu totu asia.

În fine, Romani'a că și Itali'a plange pe fiii sei inca nerescumparati. Trentinulu și Triestinulu, tieri italiene, zacu și acum în poterea Austriei, după cum zacu Bucovin'a și Transilvani'a, pamenturi romanesce; o paritate de aspiratiuni este déra între Italianii regatului și Romanii principatului.

Acum se mi se permita de a face alte consideratiuni asupra mai marei utilitati de a avé relatiuni cu Romani'a de cătu cu Greci'a.

Natiunea grēca continentale séu insulara din Europ'a se radica aprōpe la 2,200.000, pe langa alti 600.000 în coloniile interpolate de turci pe litoralulu Asiei mici dela Sinope până la Kilindria, cari au moravuri și interese deosebite de cei de antai.

Romanii se radica peste 8 miliōne, locuescu toti pe unu teritoriu unitu, și astfelu relatiunile lor de schimbu sunt dese și multe, și asia cum se mantie în rigōre sentimentulu nationalității comune apoi în privinți'a poporatiunei și întinderei târgului pentru desfacerea productelor sale, Itali'a gasesce mai mare avantaju în relatiunile sale cu Romani'a. Productele agricole ale Italiei și ale Greciei fiindu identice, nu ofera prin urmare materie de schimbu comercialu, ci de concurentia pe piētele straine, pe candu din contra, Romani'a, avendu o clima mai putinu calda, ne ofera unu locu de desfacere, pentru vinurile, uleiurile, orezulu, castanele, portocalele nōstre etc. Afara de acēsta, ea fiindu tiēra fōrte producētōre de grāne, ne dă acea considerabila cantitate de grau de care are lipsa Itali'a pentru consumatiunea'i interna; și déca unu tractatu comercialu între ambele state ar face se se acorde navelor italiene tractamentulu celu mai bunu în porturile romane pentru legatur'a de sange ce unesce pe amendouē popōrale, comerciulu nostru maritimu în marea Nēgra ar poté se ia o mare desvoltare.

Din cele ce am espusu pan'aci, mi se pare că am demonstratu pana la evidentia cătu este de fundata tes'a mea. Asiu dori dar' că onor. deputatu Correnti, alu carui nume este stimatu la Bucuresci, prin auctoritatea gradului și influintiei sale în camera și cu poterea cuventului seu se ia iniciativ'a de a institui unu comitatu filo-romanu, nu pentru a face că se se concēda Romaniei platonicele sprijinu mo-

Foisiór'a „Observatoriului”.

O brosiura prea interesanta.

În a. 1877 d. Ios. St. Siuluti a publicat o brosiura intitulata: „O lacrima fierbinte,” în care, adresandu-se cătra iubiti sei fii, ne presenta o colectiune de monografii, fragmente biografice și episōde din viēti'a proprie de mare valōre. Astadi avemu înaintea nōstra a dōu'a parte din opulu acesta sub titlu: Din Memoriul lui Ios. St. Siuluti, continendu 83 pag. 8° mare. Venitul curatu se va împarti în trei parti: pentru orfanii soldatilor romani din Romani'a, pentru orfanii soldatilor noștri, cari au sangeratu în Bosni'a și pentru scōl'a de fetițe romane din Cămpeni.

Brosiur'a este scrisa cu multa verva, cu multa frumsetia de stilu și limba, diversele scene și capitele sunt atātu de bine tiesute, în cătu lectorulu de cum o prinde în mana, nu se pōte desparti de ea pana n'a percurs'o întregu. Ea este o oglinda în care se reflecta omulu liberu, independentu, francu, patriotulu entusiasmatsu și mai pre susu de tōte: romanulu adeveratu.

Me Hercle! în acestu secolu, numitu alu civilisatiunei, care totu-odata pōrta timbrulu coruptiunei celei mai grossiere, trebe se simti o mangaere nespusa candu dai de câte unu individuu cu ânima curata, cu caracteru nobilu, care si în relatiunile cele mai seducătōre se remana constantu convingerilor proprii. D-lu S. a avutu totu de un'a incredere în viitorulu Romanilor, acēsta o sciu aceia, cari cunosc trecutul d-sale, acēsta apare din scrierile d-sale.

„Unde eră natiunea, idealulu iubirei mele?” se întrebă d-lu S. (p. 18) candu vedea starea deplorabila în care gema poporul romanu în urm'a servituti îndelungate. „N'o vedeamu. În zadaru o cautam, n'o aflam. Déca diceam în societati că sunt Walach — căci pe acelu timp (1849) nu se dicea în limbi straine romanu — toti me rideau și-mi diceau: Ce vorbesci

d-ta esti domnu, nu esti prostu. După legile tierii esti nobilu magiaru. Si cine sunt valachii? vasalii noștri. Nu te dejosi!”

Aici trebe se adaogemu, că d-lu S. după familia si cultur'a sa intelectuala distinsa, a avutu totu de un'a ocaziune a veni în contactu cu cercurile mai înalte din societatea ungara și transilvana, anume cu nobilimea, carea de repetite ori, s'a încercatu a'lu castigá pentru sine, cum a si castigatu pe cei mai multi slabi de ângeru, cari sunt perduti pentru natiune pentru totu-deaun'a.

De aceea se nu ne mirămu, déca si astadi multi romani, de positi înalta, mai preferu în conversarea lor o limba straina, de cătu se useze de accentele dulci și sonore ale multu iubitei și frumōsei nōstre limbi! — Inse: apa trece, petrele remanu.

Ce se dicemu? Ar trebui se reproducemu într'g'a brosiura, pentru că on. lectori se simta aceea, ce am simtitu noi la cetirea ei. Ne potendu face acēsta comunicam mai antaiu coprinsulu, care este urmatoriulu: Introducere. (Acēst'a este o inspiratiune plina de sentimente nationali. „Vei fi avendu vr'unu frate în tabar'a romana din Bulgari'a?” dise cu sarcasmu într'o di cutare domnu d-lui S. (p. 5) candu acēst'a parea electrisatu de tōta scirea înbucurătōre, care ni-o comunicá telegrafulu în campani'a trecuta. „Dar' ati nimerit'o! asia e, am patru dieci mii de frati acolo,” respunde d Siuluti); Fidelitatea canelui; O femeia eroica; Trei spioni; Desteptarea; O incurcatura oficiōsa; Crucea dela „dealulu cerbului” (istoria mosiului Dinu); Venatoriulu romanu; 1850; Fét'a din padure; Illusiune și desillusiune; Unu juramentu; O gluma nevinovata; Mam'a grigesce bine de copii, dar' maic'a Domnului si mai bine; După diece ani — si în fine câte-va correspondentie.

Că specimenu vomu reproduce astadi o singura piesa, care totu-odata va servi si că modelu de curagiu și virtute a femeii romane. Acēsta este:

O femeia eroica.

În diu'a următōre, 11 Iun. 1849 am plecatu la Buciumu, am cercetat stēmpurile, unde fét'a stēmpariului nostru mi-a povestitu, că au venit odata nise husari p'acolo, cari au vrutu se dea focu caselor, dara fiindu barbatii p'acasa, i-au încungiuratu și i-au omoritu pe toti. De asta data barbatii nu erau a casa, erau dusi toti la tabara în contra ungurilor, cătra Zarandu la comun'a Bucuresci, pe cum spunea fét'a cea gusiata.

M'am intorsu dara cătra casa, și fiindu-că eră cătra amēdi, abiá poteamu merge de arsiți'a sōrelui pe drumu, și fiindu și flamendu, am îndreptatu calulu prin padure pe o carare, care conduce paralelu cu drumulu.

Langa unu isvoru care 'lu sciamu că venatoriu, m'am datu josu de pe calu, mi-am acatiatu pusic'a pe o crēnga, și scotiendu'mi merindea din straitia, am mancatu.

În jurulu meu o tacere profunda, ici colea se audiá clopotulu unei vaci, care pascea de asupra stâncelor, și fluierulu unui baiatu, care pascea vitele.

Pentru unu omu dela cetate o asemenea excursiune totu-deaun'a e placuta, cu deosebire eu, care iubescu și admiru natur'a ne-spuse de multu, abiá me pociu desparti de o asemenea panorama.

Am mai beutu odata din isvoru, cum se dice „de drumu”, și apoi am pornitu pedestru ducēdu calulu după mine de frēu.

De odata audu pe o femeia strigandu că din gur'a sierpelui: „fugiti pentru D-dieu, că au venit ungurii în satu și ne omōra pe toti.” — Me uitu într'acolo și vedu vreo trei femei prin fundulu gradinilor fugindu la dealu în susu. — Totu odata vedu doi husari mergēdu la o casa se i dea focu. — Ce-i asta pentru Dumnedieu? nu'mi poteamu esplicá de locu, nu'mi credeamu ochiloru mei.

În Abrudu nici pomēna de soldati unguri; cum si de unde au resaritu acei husari? au se vina mai multi? . . . Situatiunea 'mi venia fōrte periculōsa, de locu am legatu calulu de o tufa, de ôreca calare nu poteamu

ralu alu Italiei dar' pentru a conduce pe reinviat'a numa patria si antic'a sa colonia la o noua insotire politica-comerciala; candu se va face acésta, amendoue voru trage unu mare beneficiu, cà-ci prim'a va cresce in marime si preponderantia, si cealalta in vigóre si in prosperitate comerciala."

Transilvani'a.

— Clusiu, 8 Iuliu st. n. Traimu in epoch'a inventiuniloru mari si surprindietóre; abea trecura câteva dile de candu atrase inventiunea telefonului si a logografului admiratiunea lumei întregi asupra sa si eata cà in patri'a nòstra se inventa unu instrumentu carele întrece, nu numai tóte inventiunile de pàna acum ci trece susu peste orice fantasmagoria audace. Instrumentulu se numesce „magyar nyelvi póttanfolyam“ pe romanesce cam „magiaro-limbifonu“ si se dice cà e in stare de a turná in tempu de 18 septemani nu numai perfect'a cunoscintia a limbei magiare in docentii nemagiari, dara a prefaca totu-odata „in sange si carne“ intrinsii si „ide'a unicitatiei natiunei magiare“! Petrun-diendu scirea acésta si pàna la satulu, unde sum eu invatiatoriu, am alergatu si eu la Clusio-Mecc'a cà se admiru minunea. Dorindu inse de a satisfac si curiositatiei on. publ. cetitoriu imi voiu permite a raportá despre cele ce le voiu audi, vedé si — pàti pe aici. Eata dara primulu meu raportu:

Numerulu docentiloru romani confessionali poporali cari inpoporédia stradele Clusiuului dela 1 Iuliu in cóce trece peste trei sute. Incependu dela barbati incaruntiti de 50 si mai bine de ani pàna la baieti de 18—19 ani si dela vestminte càtu de curate si moderne din stofa fina, pàna la sumanu cu „pantaloni de panza“ si cu opinci, se afla reprezentate tóte nuantiele esteriorului provincialu. Fisionomiile loru arata in maioritatie absoluta conturele (trasurile) regulate si classice ale rassei latine, si dovedescu o inteligentia surprindietóre.

Dupa cum spunu mai toti, dinsii au fostu comandati la Clusiu, prin ukase szolgabi-roesci, asiadara cu absoluta incungiurare a superioriloru loru legali, a auctoritatiloru eclesiastice, ceea ce déca e asia, invólva in sine o lesiune brutala a autonomiei eclesiastice si inauguréza executarea legei XVIII din 1879 inca pàna a nu se uscá negreal'a cu care s'a tiparitu.

Dar' fostau si voru mai fi de aceste mai multe. Eata aici unele, ce merita tóta atentiunea publicului nostru. In 6 a l. c. onora unu membru alu inaltului regimu, paremise cà a fostu chiaru unulu dintre domnii ministri, cetatea Clusiu cu presentia sa. Firesce cà numai din intemplantare fusera condusi docentii romani si sasi grupati câte patru insi intr'unu siru spre piatia dealungu dela localulu gimnastice la liceu pe dinaintea casei, unde se dice cà a fostu incuarteratu acelu óspe inaltu. Processiunea acésta inscenata de bunii Clusieni sémána prea multu cu dorinti'a loru de a

convinge pe inaltulu regimu, si de a informá si opiniunea publica in Europ'a despre aceea, cà remonstrarea episcopatului si opozitiunea deputatiloru romani din dieta in contra aducénde legi a fostu numai „bujtogatás“ — agitatie provocatóre.

Se concedemu inse cà si processiunea acésta a fostu numai din intemplantare, cà si mai susu amentita incungiurare a jurisdictiuniloru eclesiastice, si se cautamu a ne esplicá altu faptu duplu curiosu. Pentru propunerea limbei magiare in despartimentulu II de invetiatori poporali romani nu s'a aflu in Clusiu celu plinu de inteligentia inalta, cu universitate, cu o multime de filologi ex professo, altu individu aptu decátu protopopulu romanu gr.-catholicu Gavrilu Popu, carele nu scimu se fia nice membru alu academiei de sciintie magiare, nici altu felu de lucéfaru filologicu.

Dara se presupunemu si aici, cà domnii din Clusiu au voitu a-si manifestá prin denumirea acésta din nou numai deplin'a incredere, ce o au càtra numitul d. protopopu; se nu facemu deductiuni din lucruri care potu fi totu-atâtea intemplari casualistice, cà-ci curiositatea nòstra de a sci: pentru ce s'a procesu cu atâtea vehementia la punerea in viétia a art. XVII ex 1879, afla deslucire completa in cuventarea cu care a salutat inspectorele scolariu reg. Kethely Josef pe invetiatorii adunati aici. Eata-o din cuventu in cuventu:

„Onoratorulu domni invetiatori! Cu amóre fratiésca si cu bucuria patriotica ve salutu pe DD.-V. d-loru invetiatori, cari v'ati grabitu a ve aduná aici la primulu cuventu ce vi-l'a adressatu unu organu alu puterii executive, d-lu ministru reg. ung. de culte si instructiune publ. prin care v'a adusu la cunoscintia legea art. XVIII din acestu anu, adeca legea despre propunerea limbei magiare in tóte institutiele de invetiamentu ale monarchiei nòstre (monarchiánk??) si v'ati grabitu a salutá cu lealitate credinciósa acésta lege, care s'a adusu si sanctionatu prin vointi'a unanimă a natiunei si prin preagratiós'a alaturare (hozzájárulás) a Maiestatii Sale ces. si reg. apostolice.“

„Sum convinsu, cà ati facutu acésta din acea firma convingere, cà in calitate de factori ponderosi ai diferiteloru individualitati nationalistice din tienutulu acesta (országész = Transilvani'a), cari sunteti chiamati de a promová progressulu culturalu alu unicei natiuni politice, ati fostu pètrunsi de convingerea necessitatii de a se propune limb'a magiara in tóte scólele nòstre (??) poporale, si acésta cu atâtea mai virtosu, fiindu cà numai in modulu acesta veti poté suportá executarea art. XVIII de lege din a. c.“

„De siguru Domniile Vóstre nu priviti legea acésta de una intentiunespre hegemonia a natiunei politice, ci de o aspirare la unificarea natiunei (politice), la sustinerea ideei de statu a regatului (ungurescu), si credu cà de órece ex. sa d. mi-

nistru ve întinde din motulu propriu ocaziune spre insusirea acesteia (adeca a natiunei politice) cà aceea cu atâtea mai multu se se prefaca in sange si corpu in D-vóstre, fiindu cà in urm'a constitutiunei nòstre e si egalitatea de drepturi o lege fundamentala, er' facultatea de a se folosi de acésta (egalitate!) se póte sperá dela unu cursu supletoricu in limb'a magiara — credu cà D-vósta veti votá ex. sale d-lui ministru recunoscintia generala pentru acésta a sa binefacere.“

„Cà se se póta ajunge scopulu acestui cursu supletoricu si ce privesce invetiarea limbei magiare prin exercitia, tienu de lipsa de a ve inolá in 6 despartimente sub conducerea aloru 6 docenti. Cu conducerea si disciplinarea (?) acestoru despartimente si cu directiunea întregului institutu am investitu pe d. directoru docentu Paal Ferencz.“

„Fiindu-ve data ocaziune atâtea de favorabila de a ajunge succese practice, urezu sinceramente ajutoriulu si binecuvéntarea lui Domnedieu asupra nobilei D-vóstre adoperari.“

Prin acésta declaru cursulu supletoricu pentru limb'a magiara de deschisu.*)

Eata dara copit'a calului, eata cum ese cuiulu prin sacu! D-lui Kethely, carui'a Domnedieu nu i'a datu limb'a spre a-si ascunde cugetele, in putine cuvinte ne interpretéza legea, ne spune motivele, spiritulu si tendinti'a ei in modu asia de claru si exactu, in càtu nu credemu se esiste vre o fiintia atâtea de naiva, care se nu pricépa — pe d-lu Kethely.

La vorbirea acésta caracteristica si memorabila vomu mai reveni. De astadata mai insemnamu numai, cà li s'a demandatu invetiatoriloru de a incepe „insusirea limbei magiare“ cu aceea cà se-si scrie numele unguresce.

Acuma dd. professorii nostri isi — batu capulu cum s'ar poté scrie bine unguresce d. e. Mitrofanu Chérc'a-Pedurariu, séu Pachomie Murgu-Brusturelu si altele asemenea.

— „Untu copilasiului, zeru catielu-siului!“ — Asia e dicál'a romana, si asia e sórtea nòstra a invetiatoriloru poporali. Dar' ce se facu, déca n'am avutu minte se me bagu la càtane?! Fratii nostri, cari participara la ultimele fapte glorióse ale armatei nòstre, povestescu minuni càtu le-a mersu loru de bine in Bosni'a si Hertiegovin'a. Menagia buna, plata dupla si incuarterare pretutindenea; asia se totu traesci!

Dar' noi, cari dupa cum ne-a spusu in vorbirea de deschidere d-lu inspectoru de invetiamentu regiu ung. de aici, trebue se luptamu cu armele sciintiei pentru „unificarea natiunei“ si „sustinerea ideei de statu“ — noi ce sórte avem in Clusiu? Eata — ce! A trecut o septemana de candu nu amu gustatu bucata calda; cà-ci din cei 80 cruceri diurne trebue se trimitu 40 la nevasta si copii, pentru cari nu e cine se lucre acasa; 20 cr. trebue se platescu librariului pentru cele 4 carti frumóse, ce mi s'a poruncitu a mi-le cumperá; imi remanu pentru sustinerea

*) Vedi „Kelet“ Nr. 154 din 8 Iuliu.

merge; a trage calulu dupa mine, nu mai aveamu nici timpu, nici voia, si m'amu datu pe carare inainte vreo suta de pasi, din cauza cà eramu intr'o adancime, de unde nu mi se vedea bine. Se vede cà sindilele nu vreau se prinda focu; nu vedeamu flacar'a esindu; husarii au parasitu cas'a aceea si innaintau pe drumu insusu, dar' numai in pasi. Intr'aceea o femeia tinera cam de vreo 24 de ani, inalta si voinica, purtandu pe bratia unu copilu micu, éra in mana o lance, 'mi atrase atentiunea in celu mai mare gradu. A esitu in fuga dintr'o casa afara, si-a sarutatu copilulu; si l'a pusu intre nisele tufe in apropierea gradinei; a pornitu catra husari, . . . a statu pe locu, . . . éra s'a intorsu la copilu, l'a sarutatu mai de multe ori, si éra l'a bagatu in tufe.

Se pareà cà are ceva lucru mare si grabnicu a întreprinde. Nu se potea decide. Cine scie ce simtie-minte se luptau in sufletulu seu! Erá palida cà mórtea. Aru fi avutu timpu se fuga cu copilasiulu seu, dara n'a fugitu.

Husarii intr'aceea se apropiu de cas'a de unde esise femeia. De odata a ragnitu femeia cà o ursóica carei'a venatoriu i-au rapitu puui. „Nu me lasá Dómne, D-dieule!“ s'a rapeditu cà o turbata asupra husariloru, cari observandu-o si'au trasu sabiile si au strinsu caii in pinteni, cà se ajunga inaintea femeii la o punte unde érá se tréca.

Femeia fiindu apópe de punte a ajunsu inaintea loru acolo. Aici s'a inceputu o lupta pe viatia si mórte. Femeia manuá lancea cea lunga cu ambe manile astfelu, in càtu nu se poteau apropiá de dens'a. Dedeà lovituru candu in cai, candu in husari. De odata a plesnitu pe unulu, care intrase pana la capulu puntii peste obrazu asia cumplitu, in càtu sociulu seu a trebuitu se'lu sprijinésca, cà se nu cada josu de pe calu. L'a napaditu sangele; fara unu cuventu, debelatu s'au intorsu pe drumu indereptu. Dara in momentulu acela s'a aruncatu celalaltu husariu asupra femeii cu o furia, intre injuraturi infernale si cu tóte cà femeia s'a aparatu cu desperatiune, i-a succésu husariului prin o apucatura

a-i loví lancea astfelu, in càtu aceea i-a saritu de parte din mana.

Femeia unu momentu nu si-au perdutu presentia.

Au luat'o la fuga catra tufele din apropierea drumulu, unde calare nu ar fi potut'o urmari. Husariulu dupa ea.

„Inca unu pasiu si erá scapata!“

Dar' oh! fatalitate! S'a inpedecatu biat'a femeia; a cadiutu, vai de ea . . . Husariulu au ajuns'o. Femeia s'a radacatu, dara numai pe genunchi, cu spatele catra padure, cu fati'a catra acelu locu unde érá ascunsu copilasiulu seu; cu ochii si manile càtra ceriu.

Erau cam de 80 pasi in acésta positiune de mine. Husariulu cugetandu cà biat'a femeia se róga de elu se'i deie pardonu o injura de Ddieu. „Ea serman'a nu cerea pardonu; aru fi fostu si inzadaru,“ se pareà cà ea in acele momente supreme, se impacá cu Ddieu.

Atunci husariulu si-a bagatu sabi'a in teaca, si-a luat u carabin'a se pusce, injurandu Dumnedieulu celu romanescu . . .

Oh! Dumnedieulu celu romanescu dreptu si puternicu!

In acelu momentu a trasnitu o puscatura din padure. . . . Husariulu a cadiutu mortu de pe calu josu.

Calulu spariatu s'a intorsu in fuga selbatica, tèra-ndu pe husariulu, alu carui picioru se acatiase in scaritia — dupa elu, isbindu'i trupulu de tóte stancile.

Femeia a mai statu vreo câteva secunde cà in-marmurita pe acelu locu. Apoi s'a sculat, s'a uitatu in juru de sine; n'a veditu pe nimenea.

Si-a facutu de trei ori cruce, si in fug'a mare s'a dusu la tufisulu cu copilulu. L'a ridicatu la gura si sarutandu'l s'a departatu.

Tóte aceste s'au petrecutu in vreo câteva minute, cà fulgerulu asia, in càtu eu abia amu avutu timpu se me reculegu! mi s'au parutu tóte cà unu visu, dara timpu de perdutu nu érá, mi-amu deslegatu calari'a si scoboríndu-me la drumu in fug'a calului, m'amu dusu —

nu catra Abrudu — dar' catra Isbit'a alarmandu pe toti càti se aflau in apropierea drumulu, facandu'i atenti despre apropierea pericolului.

Aici observu, cà de si pe timpulu acel'a telegrafulu nu érá inventatu, muntienii nostri se avisau despre apropierea pericolului, cu o iutiéla de admiratu; ei aveau pe culmele dealuriloru pazitori, cari suflau buciunulu, si aprindeau focu; pazitoriulu din satulu vecinu facea la momentu asemenea, asia in càtu in pucine óre toti muntii, la o estindere de mai mai multe mile patrâte, erau alarmati.

Abatendu-me la padurariulu dominalu, si spunendu betranului padurariu scen'a petrecuta cu femeia aceea eroica, betranulu a datu cu socotél'a: cà acea femeia, a carei barbatu va fi fostu in tabera, de siguru va fi avutu tata, ori mama betrana bolnavu in patu, care nepotendu fugí de acasa, biét'a femeia tinera de càtu sei parasésca mai bine si-au espusu viétia. — Va se dica sufletulu seu se luptá in acele momente de estrema anxietate, nu pentru a-si scapá viati'a sa: ci pentru a decide intre iubirea de parinti, si iubirea de copilu; s'a decisu a se jertfi pe sine. Ce sufletu nobilu! Védiendu eu aceste cu ochii mei, numai asia mi-amu potutu face o ideia clara despre eroismulu femeiloru Romane, care la Fontanelle s'au batutu in contr'a lui Vasvári alaturea cu barbatii si despre acele, care ele singure au omoritu o multime de honvedi din armat'a lui Hatvani.

Passiunea mea de venatoriu — careia aveamu d'a multiami orientarea mea in munti si in vali, diu'a si nóptea — de astadata mi-a fostu spre mare consolare; ba póte mi-a scapatu viati'a.

Pe cãli laterali amu ajunsu in Campeni, unde amu auditu, cà mai multe mii de honvedi au intratu in Abrudu.“

D-lu S. si acésta brosiura o adresédia filorulu sei. Noi ne rugamu se o cetésca nu numai inteligentulu dar' si tieranulu dela sate. D-lui S. i-dorimu viétia indelungata, cà se póta terminá si partea III. promisa la calcãulu brosiurei.
Petra-Petrescu.

mea douedieci de cruceri pe di... A trecut o septemana de candu dinpreuna cu 200 de colegi dormimu candu pe strada, candu pe campu si numai in dile de serbatóre sub vreunu siopru de prin suburbii... „Zaru catielasiului!“ Ore mai tiene batai'a cu Zuluzii? Dade voru tractá acestia mai humanu cu noi!

Dara sa fimu cu rabdare! orice cura radicala isi are regulele sale dietetice. D-lui inspectoru regiu de invetiamentu de aici, carele si-a propusu a ne strafomá firea nóstra eredita din mosi si stramosi si conservata de diece secolu, cunosce paremi-se proverbulu despre „plenus venter“, pentru aceea a ordonatú cã, decã va veni careva cu o minuta mai tardiu la „lectiune“ decâtu se cetesce catalogulu, se i se detraga 40 cruceri din diurna. Se nu luamu nemicu in nume de reu; póte cã e de lipsa cã se se prepare anume organismulu omenescu spre a fi susceptibilu pentru instrumentulu inventionatu acum de curendu (magiarolimbfonulu). Se avemu pacientia ori-ce voru bagá in noi, cã-ci „et agere et pati!“

Fiindu domnec'a trecuta (24 Iuniu) totu-odata si Sanjuenele (nasc. sant. Ioanu bot.) merseiu satosu de doru la sant'a nóstra mama biserica spre a-mi inplorá solatiu si luminare dela Atotupoterniculu; ascultaiu parabol'a cea cu sensu profundu din evangeli'a dilei, despre omulu in care se bagase duchulu celu necuratu... Firm'a lui credinti'a in puterea cea Domnediesca (a mantuitoriului) a alungatu spiritele cele necurate din elu, cari intrandu in porci s'a innecatu in marea egeica.*)

Sub cantarea cheruvicului imi aduseiu aminte de pruncutiulu meu de acasa! Cum va aruncá elu astadi cununi de sanjuene pe strasin'a casei! Cum va dice „una mosiului... una tucului (tatucului)... una mie... dara cea mare natiunei romane“... „Dã dómne se se oprésca tóte pe strasina!“ — si nici una na cadiutu — — —. Nu voi muri dara aici sub durat'a curei cu „limbfonulu“; cununile tóte s'au opritu pe strasina — toti vomu traii!! Se credemu in puterea domnediesca — — —!

Poterea domnediesca se manifestéza in noi prin firea nóstra spirituala. A crede in puterea domnediesca insemnéia a cultivá firea nóstra spirituala, séu fiinti'a nóstra interna, care e sufletulu adeca mintea si ánim'a. Cã esista ore credinti'a acésta in puterea domnediesca la invetiatorii adunati aici? si cã ore adoperéza-se ei a-si cultivá fiinti'a loru interna (mintea si ánim'a)? — vomu vedé din raportulu proximu.

P. M. Brusturelu.

Romania.

— Bucuresti in Dio'a de SS. Apostoli. (Correspondenti'a particulara a „Observatoriului“.) Lectorii D-Vóstra voru fi cititu adesea in viatia multe bune si frumóse despre solemnitati scolastice, intre cari la inpartirea premiilor ocupa de comunu loculu antaiu; abia credu inse cã se fia vediutu solemnitate scolastica mai inpunetória si totu-odata consolatória de sufletu precum sunt acestea ce se facu capital'a Romaniei cu finea fiacarui anu scolasticu.

Eri demanétia pe la 7 ore avendu a trece preste riu si prin piati'a cea mare dau cu ochii de vreo 64 drapelle (stéguri) tricolóre mari si altele mai mici falfaindu in curtea si pe edificiulu primariei municipale. Ce se face aici? intrebaiu eu. „Se voru inparti preste pucinu vestimente si alte ajutórie la toti scolarii orfani si la altii lipsiti, cãti au invetiatu fórté bine in cursulu anului in tóte scólele primarie intretinute din veniturile capitalei nóstre“, fu respunsulu. Sunt multi acei scolarii? Multi domnule, cã-ci scopulu este, cã si cei mai saraci se póta invetiá celu pucinu cele patru clase primarie.

Totu eri primiramu urmatóri'a invitatiune onorifica:

Domnule!

In dilele de 29 si 30 Iuniu curentu, la órele 12 din di, avendu a se face solemnitati distribuirei premiilor la elevii si elevele scólelor secundare si primare din capitala, ministerulu ve róga se bine-voiti a onorá cu presenti'a D-vóstra aceste solemnitati, care pentru scólele de baieti se va face in dio'a de 29, éra pentru cele de fete in dio'a de 30 Iuniu.

Aceste solemnitati voru avea locu in Sal'a Senatului (palatulu Universitatiei).

Primiti, Domnulu meu asigurarea distinsei mele consideratiuni.

Ministru, G. Cantilli.

Siefulu divisiei, Gr. C. Manno.

Cunósceti sal'a cea mare dela universitate, in care se tínu si siedintiele senatului? Pe la 12 ore erá plina, nu numai sal'a si cele doue serii de galerii giuru inpregiuru, ci si tóte coridórele, partere si chiaru una parte din largulu bulevardu, éra dupa intrarea suveranului urmatu de ministru si de corpurile statului inbuldirea multimei nu mai cunoscea margini. Decursulu solemnitatiei ilu va descrie Monitorulu in stilulu seu celu mesuratu

*) In cugetarile sale melancholice se pare a fi preocupatu dlu corespondinte de Novibazar si Salonichi. Marea amintita in evangelia nu póte fi marea egeica! Red.

cã in tóte diarele oficiale, éra celealte diare care dupa colórea sa; eu inse ve dicu d-vóstra, cã multe scene caracteristice le voru trece cu vederea, nu atátu din lipsa de spatiu, cãtu mai virtosu prin surprindere, cã-ci zelulu acestui poporu de a se cultivá prin sciintie si arti mi se pare ajunsu la culme. Cu cãtu ne simtimu mai remasi, cu atátu dorinti'a devine mai inflacarata de a ajunge pe popórale cele mai civilizate. Mi se pare cã ministrii de culte si instructiune, carii isi succesera cã de cinci ani incóce ajutati de directorii lor, pre langa ce au sciutu se descepte o nobila rivalitate intre profesori si directori, au priceputu cum se inpintene mai multu si zelulu tinerimei. Eara suveranulu? A merge mai in tóte dilele cãtu tinura esaminele prin scóle, a luá rolulu de profesor, a pune intrebari din cele mai multe studie spre mirarea tuturor, se pare a fi una din ocupatiunile de predilectiune ale lui Carolu I. In fine In. Sa R. apare la acésta solemnitate cã se inpartia cununile si premiele cu man'a propria, netedindu fati'a baietiloru frumósiei intocma precum face ori-care parinte doiosu cu pruncii sei cei buni, nascuti din cópsele sale. Si cum intimpina poporulu acésta actiune a Domnitoriului? Unu esemplu din cele multe. Me aflam siediendu in vecinatatea unei familii de burgesu ce asteptá cu ánim'a sbocotintu se védia ce calculu va fi luatú fiulu ei cã de 11 ani. Dint'r'odata i se striga numele si Domnulu i dà premiulu; baiatulu se vira pintre multime pãna la mama-sa cu risulu pe budie; in acelu momentu mam'a ilu saruta ferbinte si binecuventandu; atunci baiatulu prorupe in plansu, dupa elu mama, sorori, matusia si mosiu-seu. Nu plange fiulu-meu, cã vedi ce premiu frumosu ti-a datú M. Sa. — Dara d-vóstra de ce plangeti cu tótele mama? — Nu sciú dragulu mamei; se mergemu acasa.

Se'mi esplice filosofii, pentru-ce uneori plan-gemu si de bucuria.

Cum vedeti, mane voru veni fetitiile la premiu. Daca astadi maioritaea publicului o facea femeile, ce va fi mane? Daca si astadi vedeai ici colea dame elegante in costumulu nationale de o frumsetia judecata, ce fisionomia voru avea bancile rosii ale senatoriloru la solemnitatea anuale a scóloru de fetitie? Eu tocma se am timpu de a asistá, nu voiu fi in stare a o descrie, d-vóstra inse nu veti lipsi a reproduce acea descriptiune dupa unulu din diarele mai serióse.

Premie se inpartu pe la tóte scólele Romaniei mai totu din veniturile statului in valóre uneori pãna la 50 mii de franci.

Despre introducerea exercitiului militariu la scolarii mai maricei din clasele scóleloru primarie veti fi cititu in diarele de aici; a vedé inse unu batalionu compusu din vreo 600 de baiati in exercitiu cu puscii frumóse fabricate din lemnulu de teiu, facéndu evolutiuni comandate chiaru si de Domnitoriulu, defilandu pe de inaintea Dómnei, pentrucá si In. Sa R. se lacrima de bucuria, aceste semnifica ceva mai multu de cãtu a citi dupa tipariu.

— Cestiunea evreiesca trece dintr'o crisa in alt'a, si eu remanu pe langa ce v'am disu: aceea e planuita de inafara cu scopu de a umilí pre cãtu se póte mai multu pe natiunea si patri'a romanésca. Aici in capitala, cã si in tóta tiér'a, spiritele devinu totu mai iritate; pressiunea morale ce simtu mai multi reprezentanti ai tierei din partea alegatoriloru este atátu de mare, pre cãtu nu'mi aducu aminte se mai fia fostu vreodata. Unii vorbescu de executiune militaria, cu care ar amerintiá Bismark et Socii, altii credu cã se voru curmá tóte relatiunile diplomatice, inca si cele comerciale cu Romania. Poporulu nu le crede, si mie inca mi se paru absurde, chiaru si in casu candu vrasmasii Romaniei s'aru incercá se le realisesie. □

Revisuirea constitutiunii.

Propunerea d-lui Blaremborg.

Considerandu cã Romania chiaru inaintea dobandirii si proclamarii independintiei sale s'a bucuratu de dreptulu de legiferare absolutu, dreptu recunoscutu in mai multe renduri de insusi inaltele poteri protectóre séu garante;

Considerandu cã acestu dreptu de autonomia a dobanditu o si mai solemnna consacrare prin faptulu independentiei, castigata de poporulu romanu prin mari sacrificie de sange si de totu soiulu;

Considerandu cã articolulu 44 din tractatulu din Berlin lovesce in acestu dreptu;

Considerandu cã, si decã fia-care natiune trebuie se contribuie la fericirea si perfectiunea celoru-lalte, in totu ce sta in puterea ei, datoriile ei inse, fatia cu sine insusi, trecu incontestabilu inaintea datoriiloru fatia cu alta si cã, atunci candu o natiune nu póte contribui la binele alteia, fara a isi vatamá esentialmente sie-si, obligatiunea incetése in acésta ocaziune particulara si

natiunea este presupusa in imposibilitate de a se supune la esigintiele altuia;

Considerandu cã, natiunile fiindu libere si independente unele de altele, fia-care natiune este singura judecatóre a demnitatii sale si a drepturiloru ce garantése respectulu acesteia; cã datori'a ei consista in a le aperi cu ori-ce riscu si prin tóte mijlócele; cã o natiune este stapanu pe actiunile sale pe cãtu ele nu lesésa drepturile proprii ale alteia, pe catu nu e legata printr'o obligatiune esterna perfecta (conventiune), si cã, chiaru candu ar abusá de libertatea sa, ea pecatui-esce, dér' cele-lalte trebuiescu se o suferi, ne-avendu nici unu dreptu spre a i porunci;

Considerandu cã, statele fiindu libere si neartarnate de si actiunile unui statu potu fi ilegitime dupa legile consciintiei, celealte sunt obligate a le suferi, candu aceste actiuni nu ranescu drepturile loru perfecte de unde decurge principiulu fecundu alu neinterventiunii;

Considerandu cã, cea d'anteiu datorie a unui statu este de a se pastrá, si cã prin urmare elu are dreptulu la totu ce e necesaru conservatiunii sale; cã, natiunea fiindu singura judecatóre de posibilitatea séu imposibilitatea de a satisface la o obligatiune esterna, natiune séu statu are dreptulu la totu ce i póte servi spre a inlaturá unu periculu eminentu si spre a departá lucruri capabile de a causá ruin'a sa, si acésta pentru aceleasi cuvinte care stabilescu dreptulu seu la lucrurile necesare conservatiunii sale;

Considerandu cã, independenti'a politica a fia-carui statu se intinde asupra a totu ceea ce constituie esistenti'a sa in modulu consimtitu de natiune, fara interventiunea nici unei auctoritati séu influentie straine, si cã nu esista alte esceptiuni la aceste regule generale de catu acelea ce resulta din tractatele de aliantia, de garantie si de mediatiune la care statulu ale carui afaceri sunt in cestiune este parte contractanta séu, din tractatele incheiate de alte state in urmarea exercitiului unui dreptu presupusu de interventiune, intemeiatu pe necesitateu propriei loru conservatiuni séu pe o primejdie, eventualu amenintiandu securitatea generala a poteriiloru cã din aceste fapte nu se póte trage unu argumentu pe care se se póta intemeiá unu dreptu de interventiune, acestu dreptu fiindu totu-deauna basatu pe necesitatea conservatiunii stateloru intervenitóre, si esceptiunea ne facendu de catu a confirmá regul'a independentiei statelor intervenitóre, pentru care dice cã ori-ce dreptu limitatu prin dreptulu altuia este mentinutu;

Considerandu cã unu tractatu nu póte a le duce prejuditiu la drepturile necontestate a unui alu treilea, nici la acelea ce i-au fostu acordate séu recunoscute inca de mai inainte;

Considerandu cã e afara de ori-ce controversa, cã fia-care statu are dreptulu de a fixá liberu conditiunile cu care acorda si retrage calitatea de cetatiénu;

Considerandu cã poteriile europene adunate in congresulu dela Berlinu s'au basatu pe o eróre, in privinti'a simtimentelor de tolerantia religiósá ale romaniloru, pentru cã se introducea art. 44 in tractatu, cã unu felu de pedépsa pentru Romania;

Considerandu cã acésta pedépsa este contraria echitatii, cã-ci ea presupune romaniloru simtimente de barbaria, de netolerantia si de persecutiune in contra evreiloru;

Considerandu cã romanulu, departe de a meritá aceste reprosiuri si aceste calificari infamante, a datu cele mai vederate probe de liberalismu si de dispositiune emancipatrice in privirea tutuloru locuitoriloru din tiéra si din afara; ca-ci numai in timpulu celoru cinci-dieci de ani din urma a desrobitu tiganii, a emancipatu clacasi, a datu drepturi politice Armeniloru si a contribuit cu sangele seu la emanciparea chiaru a unor popóra de alta ginte, cum au fostu Grecii si Bulgarii;

Considerandu cã alianti'a israelita, pentru a ajunge scopurile sale de acaparare a pamentului romanescu si transformarea lui intr'o noua cabinetele europene, reprezentandu Romania cã o tiéra barbara, cruda, selbateca, netoleranta si persecutóre, pe candu navalirea israelita cresce dilnicu in proportiuni uriasie si spaimentatóre;

Considerandu cã Romania ar afirmá ea insasi aceste calificari si ar admite stigmatulu inferatu astu-felu pe fruntea sa, decã s'ar supune in tacere stipulatiuniloru art. 44 din tractatulu de Berlin;

Considerandu cã poteriile europene sunt prea drepte si prea generóse pentru cã, in cunoscintia de cauza, se arunce o asemenea grava insulta unei natiuni, care a meritatu pana acum increderea si stim'a ei, care a pasitu cu pasi grabnici si uriasi pe calea civilizatiunii si care si-a redobenditu independintia cu pretulu sangelui seu, atragendu asupra'i simpatieile opiniunii publice din lumea intréga;

Considerandu cã, recunóscerea independintiei nóstre prin art. 44 din tractatulu dela Berlin fiindu subordonata obligatiunii pentru noi de a dá drepturi civile si politice evreiloru, decã ne-amu supune aceste obligatiuni inuse cã o pedépsa neméritata, amu datori recunóscerea independintiei nóstre nu sangelui si sacrificiiloru nóstre, daru aliantiei israelite;

Considerandu totu ce e de anormalu si de contradictoriu in faptulu de a recunóscere independintia unei tiéri si totu in acelasu timpu a o si violá, prin acésta chiaru cã i se inponu legi ce sunt espressionu unei vointie din afara;

Considerandu cã, fara a negá ceea ce póte fi de nenorocitu in redactiunea art. 7, care vorbesce de religione in genere, in locu de a tinti unu neamu anume care este o amenintiare permanenta pentru esistenti'a nationalitatii nóstre, cã de o cauza de esclusiune, dandu astu-felu o aparintia de intolerantia religiósá la o simpla mesura de aperiare in contra unei invasiuni straine si a amenintiarii de distrugere a nationalitatii nóstre, invasiune cu atátu mai primejdiosá cã se operése pe tacute si in timpu de pace;

Considerandu, dicemu, cã, fara a tagadui tóte acestea, nici ceea ce redactiunea acelu articulu ar poté

contine de contrariu simtimentelor noastre si ideilor secolului in care traimu, nu potemu decatu se revendica susu si tare pentru noi, cá natiune libera si care isi are individualitatea sa proprie, cá statu neatarnatu, de-a fi singuri judecatori despre utilitatea si oportunitatea unei reforme, fara inse de-a renunția vr'odata la nici una din precautiunile pe care insusi instinctulu de conservare ni le impune fatia cu invasiunea ebraica;

Considerandu in faptu cá evreii, pretinsii persecutati, departe, o mai repetamu, de-a emigrá din tíer'a noastră cá se fuga de pretins'a persecutiune, din contra, numerulu loru cresce necontentu prin multimea ce navalesce dilnicu aci, parassindu chiar' si acele tieri in care ei se bucura de tóte drepturile civile si politice si prin insasi acésta emigrare dá insisi ei cea mai formala si mai eclantata desmintire calomnielor de netolerantia religiósá a romaniloru, sistematicu respandite in Europ'a;

Considerandu cá numele de evreu nu este numai acela alu unei secte, déru si alu unui nému care, de si resipitu pe intréga suprafatia a globului, are inse trecutul, traditiunile si aspiratiunile sale proprii, la care n'a intielesu nici odata se renuntie, precum o dovedesce experientia, chiar' in tierile unde ei nu sunt de catu intr'unu numeru cu totulu restrensu, necum la noi unde pe alocurea ei represinta doue treimi din numerulu totalu alu poporatiunii;

Considerandu cá unu statu, pentru a fi bine constituitu, trebue se aiba cetateni din o singura rassa, séu cu dispositiuni de-a se contopi pentru a formá unu elementu omogenu;

Considerandu cá evreii stabili in Romani'a se afla in conditiuni morale care ii inpedica de-a se asimilá si a se contopi cu natiunea romana;

Considerandu ce evreii din Romani'a, prin numerulu loru sdobitoru, prin emigratiunea loru necontenta, prin tendintia loru de-a formá in Romani'a statu in statu, prin solidaritatea loru cu toti evreii din celelalte parti ale lumii, cu cari conspira pentru formarea unui statu ebraicu pe malurile Dunarei, amenintia de a suptplantá natiunea romana, in locu de a se asimilá cu densa, ceea ce constituie pentru noi unu pericolu de distrugere si cá statu si cá natiune;

Considerandu cá, in fati'a acestei tendintie manifeste de a constitui ceva distinctu si a invasiunii continue si uriasie la care suntem espusi din partea acestui nému, suntem fatia cu densulu in casulu de legitima aperlare a némului nostru, basatu pe dreptulu cel'lu are ori-ce fiintia individuala séu colectiva de a pune propri'a sa viétia mai presusu de catu poftele altuia;

Considerandu cá a admite aceste pretensiuni ale aliantiei israelite universale, si aceea cá legile se ni se impuna din afara, este totu una cu a abdica cá statu si cá natiune; cá concessiunile facute astadi, in aceste conditiuni umilitóre, ar fi sanctionarea unoru altoru pretensiuni latente care mane voru deveni la rendulu loru esigibile cá-ci, deschidendu usi'a interventiei straine, cine ne póte spune unde se voru opri mai tardiu pretensiunile nedrepte din afara?

Pentru aceste motive, Romani'a, nepotendu a se introduce in marea familia a Europei cu unu stigmatu pe frunte, nepotendu sacrificá demnitatea sa unei inpuineri umilitóre ce provine dintr'o sisthema bine urzita de calomnii, nepotendu esecutá a sa sinucidere pregatita de alianti'a israelita;

Declara cá nu e locu, cátu pentru acum, la revisiunea art. 7 din constitutiune.

P. Casimiru, C. Ghica, I. C. Ciupercescu, B. Conta, E. Ghica, Nicolae Blaremburg, D. Roseti Teticanu, I. C. Negrutu.

Invitare.

Adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu avendu a se tineá in anulu curg. la 3 si 4 Aug. c. n., in Sighisíor'a, rogamu cu tóta onórea, pre toti, cari voescu a participá la acea adunare, se binevoiésca a ne incunosciintia despre acésta, la adress'a subscrisului, celu multu pana la 25 Iuliu c. n., aretandu-ne totu-oduta, cei cu familia, si numerulu membriloru acesteia, cari voru veni, — precum si timpulu sossirei, — pentru a ne potea ingrigi de cu bunu timpulu de incuarterare.

Sighisíor'a, la 8 Iuliu 1879.

Pentru comitetu

Augustu Horsia
direct. desp. XXI.

Sciri diverse.

— (Necrologu). Miercuri in 9 l. c. a muritu in Cernauti Preasfintitulu arhiepiscopu si metropolitu alu Bucovinei si Dalmatiei

Teotist Blasiewicz

dupa o functionare si guvernare abea de doui ani. Inmormentarea s'a facutu Sambeta in 12 l. c.

Fia'i tierin'a usióra si memori'a eterna!

— (D. dr. Grigoriu Silasi), profesor la universitatea din Clusiu a obtínutu permissiunea cá la numit'a universitate se póta tineá cursu din limb'a semitica.

Editoru si redactoru respons. G. Baritiu in Sibiu.

— (Congresulu limbelor neo-latine, care érá se se intrunésca la Bucuresti in Septembrie, precum ne spune „Renasceera“, a fostu amanatu fara data. La 9 Augustu Academi'a limbelor romane dela Montpellier se va intr'uni in siedintia plenara. In acea siedintia se va ceti traducerile in limb'a provenciala a trei poesii poporale romane: Mioriti'a, Cuculu si Turturie'a ale d. Vasile Alesandri, care au fostu tramise la concursu. D. V. A. Urechia va asistá la acésta intr'unire a Academiei limbelor romane.

— (Diuariului „Romani'a Libera“) i s'a detrasu debitulu postal pentru Austri'a, prin unu ordinu alu ministulu austriacu de interne.

— (Doctorulu Principelui mostenitoriu rusescu condamnatu la mórté.) Justiti'a din Petersburg a pronuntiatu érási o sententia de mórté. Doctorulu Waimar, unu medicu germanu domiciliatu in Petersburg, care scurtu timpu dupa atentatulu comisu contra Tiarului, a fostu arestatu, banuitu de complice cu Solowief.

Doctorulu Waimar, care este proprietariulu unui insemnatu stabilimentu de sanatate a functionatu si cá medicu alu casei principelui mostenitoriu.

Justiti'a gubernului Gurco a voitu se descopere in acestu nenorocitu pe acela, care a cumperatu revolverulu intrebuintiatu contra Imperatului, pe acela, care a datu lui Solowief retiept'a pentru otrav'a ce s'a gasitu asupra lui, precum si pre acela, care a procuratu omoratoriulu generalului Mezenzef calulu pe care a fugitu.

Publiculu din Petersburg este fórté ingrijatu in privintia sórtei acestui doctoru, fórté multu stimatu de intregulu orasiu.

Bibliografia.

— La Brasiovu a aparutu a „XV Programa a Gimnasiului Mare publicu romanu de religiunea ort. resariteana si a celorlalte scóle secundare si primare inpreunate cu acesta, din Brasiovu pe anulu scol. 1878/9 publicata de Stefanu Josifu, directoru si profesor.

Coprinsulu:

I. Ochire chronologica despre fundarea si augmentarea scóleloru romane ort. or. din Brasiovu, II. Sciri scolastice, de directorulu.

— (Negriad'a) d. Ar. Densusianu, va concurge la marele premiu Nasturelu scrisu din partea Academiei romane, pentru cea mai buna carte publicata in limb'a romana dela 15 August 1878 pana la 15 Augustu 1879.

— Partea a dou'a din „Memoriulu“ d. Iosifu Sterca Siulutiu de Carpenisiu, acarei aparitiune o amu fostu anuntiatu in numerulu trecutu si din care cu permissiunea autorului publicamu o prea interesanta episoada in „Foisíor'a“ nostra de astadi se afla de vendiare aici in Sibiu cu pretiulu de 45 cr. érá tramisu cu posta 50 cr. v. a.

Cu Nr. 52 alu „Observatoriulu“ se incheiá Semestrulu I. Numerile viitóre se voru tramite deci numai acelor'a, cari au bine-voitu a'si reinnoi abonamentulu de tempuriu.

Esemplare complete dela inceputulu anului acestuia, precum si din anulu trecutu se mai afla vreo câteva. Pretiulu loru este celu cunoscutu.

Pretiurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

15 Iuliu in Sibiu:

Gráu, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	4.50—5.30
Gráu, amestecat	1 „ „	3.60—4.20
Secara	1 „ „	2.80—3.20
Papusiou	1 „ „	2.90
Ordiu	1 „ „	3.10
Ovesu	1 „ „	1.90—2.30
Cartofi	1 „ „	1.80—2.00
Mazare	1 „ „	6.——6.50
Linte	1 „ „	9.—9.50
Fasole	1 „ „	4.50—5.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	25.—30.—
Untura (unsóre topita)	50 „ „	28.—
Carne de vita	1 „ „	40.—44
Oua 10 de	—	—20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 14 Iuliu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.47 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.20 „
Imperialu rusescu	„	9.35 „
Moneta germana de 100 marce	„	56.75 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcésca	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	— „

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

12 Iuliu.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l.	102.1/2 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	106.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	104.1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	97.1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	102.— „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	104.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	184.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	33.— „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	94.10 „

Anunciu inportantu. (76) 4—6

La fabric'a Crucereas'a, districtulu Muscelu (Romani'a), aprópe de Campu-lungu, sunt

de vendiare 600 porci mari,

ingrasiati fórté bine, carii se potu taiá pentru macelarie, slanina, untura e. t. c. Doritorii se potu adressá chiar' la numit'a fabric'a.

Licitatiune minuenda.

Pe curtea fundatiionale dela Springu in apropiere de Miercurea (Reussmarkt) si Siebesiu (Mühlbach) este de a se edificá unu stabulu (grasdu) din materialu solidu dupa planulu ce se póte vedé la provisorile Springului d. Teodoru Colbasi in Springu ori in Cutu. — Intreprindietoriulu va avé de a dá totu materialulu afara de caramida, carea se dá dela curte.

Pretiulu stabului dupa preliminarulu de spese face 1400 fl. v. a. dela care se va incepe licitatiunea minuenda.

Licitatiunea se va tiené la **30 Iuliu 1879** in fatia locului si in curtea fundatiionale din Springu unde se potu vedé si conditiunile.

Intreprindietorii si doritorii de a licitá voru avé a depune vadiulu de 10% a sumei de esclamaré.

Blasiu, in 20 Iuniu 1879.

(77) 3—3

Dela inspectoratulu Bunului fund.

Esarendare de Bunu.

Bunulu fundatiionale dela Springu si Ungurei in departare de 1 milu de Miercurea, la 2 1/2 mile dela Sas-Siebesiu, constatoriu — dupa foi'a catastrale — din 282 jugere 1552 °□ locu aratoriu, din 128 jugere 975 °□ rituri si gradini, din 14 jugere 216 °□. vinee la Springu si Ungurei, si din circa 50 jugere pasiune, carea stá sub escindere, mai de parte: din dreptulu regale de carciumaritu in Springu si Ungurei si de moraritu etc. se dá in arenda pre tempu de 6 ani, si anumitu din 15 Novembre 1879 pana in 15 Novembre 1885 pre calea licitatiunei pre langa oferte sigilate provediute cu vadiulu de 10%, si cu espress'a declarare: cá conditiunile sunt cunoscute oferentelui.

Doritorii au de a-si tramite ofertele loru pana in **15 Augustu a. c.** capitululu metropolitanu gr. cath. la Blasiu.

Conditiiunile de licitatiune se potu vedé in cancelari'a avocatulu archidiececanu in Blasiu si la domnii protopopi gr. cath. alu Sibiiului Ioanu Rusu, alu Albei-Iuliei Gregoriu Elechesiu si alu Clusiiului Gavrilu Popu. Blasiu, in 20 Iuniu 1879.

(78) 3—3 Dela inspectoratulu Bunului fundatiionale.

Nr. 566—1879.

(80) 2—2

Concursu.

La scólele granitiarese sunt de conferitu patru posturi de invetiatori-dirigenti si anume: in Tohanulu-vechiu, Vestemu, Spinu si Liss'a — la fiacare cu salariu anualu de 300 fl. si la cea din urma unu postu de invetiatoru secundaru cu salariu anualu de 180 fl.; la tóte cu cortelu si lemne de focu.

La Orlatu statiunea de invetietorésca cu salariu anualu de 300 fl. pentru cortelu 16 fl. 80 cr. si 9 orgi de lemne.

Cei ce dorescu a primi vre-una din aceste statiiuni au a substerne suplicale loru instruite cu documentele necesarie pana in **30 Iuliu st. n. a. c.** la „Comitetulu administrativu alu fondulu scolasticu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I in Sibiu.“

Sibiu, in 10 Iuliu 1879.

Depuneri

de (81) 1—4

capitale pentru fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu cu **5 1/2 %** interese fara denunciare, potendu-se ridicá depunerea ori-candu la momentu; cu **6 %** interese sub conditiunea, de a se denunciá institutulu ridicarea depunerii cu 3 luni inainte; **6 1/2 %** interese cu conditiunea, de a se insciintia ridicarea cu 6 luni inainte.

Interesele incepu in dio'a, care urmédia dupa dio'a depunerei capitalulu si incéta cu dio'a premergatóre dilei, in care se ridica depunerea cu acelu adaosu inse, cá numai dupa acele capitale se dau interese, care stau depuse la institutu celu putinu 15 dile.

La dorint'a deponentelui se potu stabili in dio'a depunerei capitalulu si conditiuni speciali de esolvire, cari se inséma apoi in libelu si in cartea depunerilor institutulu. In atare casu restituierea depunerei urmédia dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui se resolu totu-déuna in dio'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta denunciari si radicari de capitale.

Sibiu in 11 Iuliu 1879.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.

Tipariulu lui W. Krafft in Sibiu.